

נויכתב לראש הנוכסלה יצחק רבין בעיקבות תקרית בישיבת הוועד הפועל

הייצוגי, השבונות הנוצאות הסמויים, העומדים לרשות השרים ופקידיהם. הגבלת השתתפותה של ישראל בכל הקונגרסים הבינלאומיים לנציגי ישראלי יחיד, בלא ליווי בני משפחתו — וגם זה רק במקרה שהנציג הדיפלומטי הישראלי במקום אינו יכול למלא תפקיד זה בעצמו. קיצוץ דראסטי במשכורות הגלויות והמוסוות של מנהלי החברות הממשלתיות והציבוריות, הסמדרותיות והסוכנו"תיות, תוך פירסומן המלא. פירסום הצהרת ההון וההכנסות של כל שר, חברי כנסת ואישי ציבור בכיר. עשרות הוראות מסוג זה היו צריכות להתפרסם ברומנות באותה מוצאי שבת שבה פורסמה ממשלתך את תוכניה. האמן לו, אפילו צימצום הסוכסודיות על לחם וסוכר היה מתקבל או בצורה אחת.

ב צד הטיהור המוסרי החיובי צריך היה לבוא הי טיהור השלילי — ביצור הרע וכריתת האברים הרקובים. בתודעים האחרונים נתגלתה בארץ סידרה מדהימה של פרשות-שחיתות שונות. בכלום מעורבים אישים ממשלתיים בכירים, ידידיהם וחבריהם של שרים. העיתונאי שלמה נקדימון כתב בידעות אחרונות שבשעה שגיליתי באוונג'ר, באותו נאום בוועד הפועל, פרוטים על העלמות-המס הסיטוניות של סרסוריינשק ר קבלני-ביטחון, בעזרת השילטונות, הפלטת כמה פעמים: "לא ידעתי... לא ידעתי..." לא שמתי לב לכך, אלא אתה אומר שלא ידעת, אני מאמין לך. (אילו הייתי חבר-כנסת, היית שומע על כך הרבה זמן לפני כן, ולא רק פעם אחת).

אבל עכשיו אתה יודע. התוכנית הכלכלית הדראסטית היתה מתקבלת על ידי הציבור באווירה אחת, אילו קרו הדברים תבאים: כליאתם בבתי-המעצר באכר-כביר של מיכאל צור וכל מנהלי החברה לישראל שידעו (או שהיו צריכים לדעת) על הפרת החוקים וההערמה על החוקים; מנהלי צ"מ ובתי היוקוק והפקידים הבכירים שהפרו את החוק, שקיבלו סכומים בלתי-חוקיים בחו"ל, שנתנו ידם לפירסום מאזנים ותשקפים כוזבים, כל עורכי-הדין וראשי-החשבון שחתמו על מסמכים כאלה בידעם שהם כוזבים; סרסוריינשק וקבלני משרד-הביטחון שעלעמו מסים במידה שמישהו מן ה"ל נהנה מעמדם של שר או ח"כ יש לבטל את הסיגנות.

השעייתו המיידית מתפקודו של כל מי שמעל בתפקידו, בזדון, תמורת שוחד או כתוצאה מרשל נות פושעת, וביניהם נגיד בנק ישראל שלא פיקח בראוי על בנק ארץ-ישראל בריטניה, ושהפקיד סוכמי-ענק מכספי משלם-המסים בעיסקי ספרות פסולים; כל מנהלי חברת חקורות שהצביעו בשעתו נגד השעיית מתפקידו של זאב קריב; כל מנהלי צ"מ ובתי-היוקוק; כל פקיד משרד הביטחון שחיפז על העלמות-המס של קבלנים וסרסורים; כל פקיד האוצר שידעו (או שהיו צריכים לדעת) על זריקת כספי המדינה לחברות ואדוציות ועל עסקי-מטבע חשודים של החברות הנ"ל; מנהל סול-בינונה צבי רכטר ששייתף פעולה בעסקי-הרמאות של סינור רוננבאום. מעצרים והשעיית המנויים כאלה היו גורמים מים להלם. אבל זהו הלם בריא, שהיה מוכיח לכל שנפתח דף חדש, וכי אתה אינך מוכן לסבור פניבך שחיתות וזוחמה.

א זה איננו העיקר, כמוכן. העיקר הוא הטלת העומס במקום שבו הוא צריך להיות מוטל: על הישרונות ששמו ובעטו.

בדיבד עם פירסום התוכנית של ממשלתך, ועוד לפני העלאת מחירי הלחם והסוכר, היית צריך לבצע שורות של פעולות מוחצות, אנטי-ישרוניות, כגון:

- הטלת מסי-רכש חדיש על בדיעבד על כל סרסוריינשק, בסכום מלאו הפנסותיהם מי אחוזים שגבו על אספקת ציוד-לוחמה זר לצה"ל.
- הטלת דומה על קבלני-ביטחון, בשיעור מלאו רווחיהם, מילבד שכר אישי צנוע.
- סתימה מיידית ומחולטת של כל חורי-המס, שדרכס יכולים בעלי-רכוש ואילי-הון לפטור הכנסות של מיליארדי דים מתשלום מס-אמת, או מתשלום מס כללל. הפקעה בדיעבד של רווחים אלה שבצעו בשנים האחרונות.

כל רואי-השבון מתחיל מכיר את החורים האלה במסננת-הלם, — מסננת הפוכה התו"ת פסת את גרגירי-השכר של השכירים, והמע" בירה את גושי-הרוחץ של הפרוטקצינירים. אלה אינם אלא צעדים ראשונים בדרך לרפורמה. אבל אפילו בהתחלה צנועה כזו די היה כדי לשכנע את האזרח כי אין ממשלתך משקת לו, וכי עליו להקד את חגורתו. פנייתו אינך באה לזר מחשבות אלה. היא לא נכעה מקנטרנות, אלא מן הרצון להעמיד אתך על הכעיה האמתית הניצבת בפניך: בעייה של המדינות ודוגמה אישית.

בכסום נאות. אבל זהו עניין של טעם — ובגסיבות רגילות לא הייתי מעורר את הדברים כלל. אך כיום אין לנו נסיבות רגילות.

ב משהת ישראל, שאתה עומד בראשה, פנתה אל הציבור בקריאת-אזעקה. צפויה לנו שואה כלכלית, שתגרום גם לשואה ביטחונית ומדינית, אם לא תימנע בעוד מועד.

כדי למנוע אותה, על הציבור להוריד את רמת-המחיה שלו באופן דראסטי, ויותר על הרבה מהנאות-החיים, וכשיכבות מסוימות גם על כמה מצרכי-המחיה הכפויים ביותר. ממשפחות מריבות-ילדים נדרשו לוותר על סוכר וזחם, אחרים נתבעו לוותר על הדברים המעי ניקים להם הרווחתיים.

יצחק רבין מקשיב בישיבת הוועד-הפועל של ההסתדרות לדבריו של אורי אבנרי, שתבע ממנו להראות דוגמה אישית ולהעביר למדינה, "לפחות חלק" משכר הרצאותיו.

דוגמה אישית

מן האיש העובד, השכיר והעצמאי, נשללה כל אפשרות לצאת לחו"ל, לרכוש מכונית פרטית צנועה, לעבור לדירה מרווחת יותר, להצטייד במכשירים המקלים על חיי מישפחתו, חינוך הילדים הפך בעייה כאובה עוד יותר.

את כל זה סיפרת גם בישיבה ההיא של הוועד-הפועל, באוזני נציגי מקומות-העבודה. תיארת את העול הביטחוני הקשה מנשוא, שאין לנו ברירה אלא לעמוד בו, ואת המצב הכלכלי הנורא.

יכולת לצפות לכך שדברים כאלה, והפיתרונות הקשים שהחלטת עליהם, יתקבלו בציבור נאמן זה בהכנה ולהפסקה. נדהמת להיווכח שאין זה כך, ורשמית על פתק לשר האוצר שאין טעם להשמיע בפורום זה דברי-היגיון. האם לא שאלת את עצמך: מדוע?

א אשר אדם מספר לך על אסון נורא שקרה לו, ותוך כדי כך הוא מתייך בעליצות — אינך יכול להאמין לו. דבריו של אדם אמינים, רק כאשר הבעת-סניו והתנהגותו תואמים אותם.

איך יבדוק אדם נורמלי מהאמין לממשלה האומרת לו שהינה-הינה מתרגש וכא עיניו אסון כלכלי נורא — כשהיא עצמה וכל הכי ריח מתנהגים כאילו הכל שפיר?

השרים מטיילים בחו"ל ונודדים ממלון-פאר אחד ל-מישנה. מכוניות-השרד המפוארות סטות על כבישי הי ארץ, שממם פונו האורחים עקב מחיר הדלק. כל ילד יודע שפלוגי, שכולו שופע שובע, המספר לנו בטלוויזיה שעלינו לחסוך בסוכר ובלחם, קיבל מתנות של מאות אלפי לירות מתחת לשולחן, וזרק מאות מיליוני לירות מכספי המדינה לבור של שחיתות.

והי החשיבות של הדוגמה האישית. אין לה, אולי, מישקל כלכלי — אבל היא חיונית מבחינה מוסרית ו-סטיכולוגית, אם רוצים לשכנע מישו להסכים לקורבנות. אילו היית מעביר עכשיו לקופת המדינה את שכר הרצאותיך בחו"ל, את שאינך חייב לעשות זאת — היה הדבר מעניק לך זכות מוסרית בולטת לתבוע מזולתך ויתורים.

אילו החזיר משה זנבר את הדירה שקיבל כבאקשיש מבנק ממשלתי, יתכן שהיו מתייחסים ברצינות לתוכחותיו. אילו הודיע חיים בר-לב שהוא מפסיק להשתמש במטוסי חיל-האוויר כממוניות פרטיות, היה זה מתקבל בברכה.

ד הרי, כמוכן, רק ההתחלה. כדי להתאים את עצמם לדיבוריהם, על הממשלה והכריה לשנות באופן קיצוני את סגנון חייהם.

למשל: ביטול מכוניות-השרד הצמודות, ונסיעה ב"פול" רוכזי של מכוניות ממשלתיות. ביטול זכותם של כל השרים, מילבד ראש-הממשלה ושרי-החזק, לדירות-שרד. ביטול המשרחים האישיים, המוסוים כנהגים או כאנשי-לישבה. (הוטעת אשת השר בסופר-מארקט הגרום הסטטית היובית, בניגוד לביקורה התכוף בסלון אופנאית-הצמרת לולה בר.) הפסקת כל נסיעות השרים לחו"ל — מילבד נסיעות חיוניות מעטות, הקשורות במישרין בתפקידם, שסיבותיהן יוסברו לציבור בפרוטרוט. ביטול כל הטוילים עלי-השבון המגביה, הסוכנות ושאר המוסדות המשמשים לחלוקת שלל. הוצאת כל מיסעדות-הפאר אל מחוץ לתחום השרים, הפקידים והקצינים הבכירים. ביטול כל "קרנות"

מעתי שהבעת השבוע כמה פעמים בפומבי תמיהה והתמרמרות על הדברים שהשמעתי בנוכחותך בישיבה המחושמלת של הוועד-הפועל, בקשר לפרשת הרצואר תיר בארצות-הברית. אמרתי לך באותו מעמד שבבואך אל העם כדרישה לקורבנות מכאיבים, ומפליגים, עליך להראות לו קודם כל דוגמה אישית.

הצעתי לך להעביר לודי המדינה לפחות חלק מן ההכנסות שכאו לך מאותן הרצאות. בוודאי שמת לב לכך שדברי אלה נתקבלו בדממה דקה. אפילו חברי-הלימפלגה לא הגיבו עליהם בועם וב-סערה. על פני הנוכחים, וביניהם נציגי ועדי-העובדים מכל רחבי הארץ, הצטיירה הסכמה שקטה. נדמה לי שזו הפעם הראשונה שדברים אלה הושמעו באוונג'ר, ושניתנה לך החזרנות לעי מור על תגובת הציבור עליהם.

אנסה להסביר לך מדוע אמרתי את הדברים, ומדוע ראיתי בכך מילוי חובה בלתי-ניעמה אך חשובה.

א יני צריך להזכיר לך שהתייחסתי בחיוב לבחירתך לראש-הממשלה. אכן, הייתי הראשון שהציע לנשיא-המדינה להטיל תפקיד זה עליך. זה היה עוד לפני למעלה מחמש שנים, עם פטירת לוי אשכול, כאשר הנשיא הזמין אותי רשמית להביע את דעת סיעתי בכנסת על המועמדים לראשות-הממשלה.

למרות זאת, כאשר הובאו לי לפני שנתיים העובדות ביחס לפרשת הרצאות שלך, החלטתי לפרסמן. זה היה הפירסום הראשון, אך באווירה של הימים ההם, הוא לא עורר כל תגובה. ערב בחירתך, ניסה מישהו — ושינוי ידענו מיהו — לאוציא פרשה זו מן המגירה, כדי לפתוח נגדך במסע של ציד-ממשות.

לא הצטרפתי למסע זה. לא האמנתי בטוהר הכוונות של בעליו. סברתי שאין כפרשה זו כדי לפסול אותך כראש-הממשלה, ולמנוע ממך הודמנות נאותה להוכיח את עצמך בתפקיד הרם ביותר. אולם אין פירוש הדבר שהפרשה עצמה נספרה.

א היינו זקוקים לדו"ח מבקר המדינה, שהוגש ביני תיים, כדי לדעת שמרחפים מעל לפרשת הרצאות כמה סימני-שאלה.

כל נאום של שגריר בארץ כהונתו שייך לתפקידו. אין השגריר צריך לגבות שכר עבור נאומו, במיסגרת ציבורית ופרטית, ואין הוא צריך להעמיד את עצמו לרשות אמרגן מיסחרי, שיעשה מיסחר בהופעותיו. בוודאי אין שגריר צריך ליהנות ממצבו המיוחד, הפוטר אותו מתשלום מיסים הן בארץ הן בחונתו, הן במוזדנות.

כל זה ברור ומוכן מאליו. מבקר המדינה רק אישר את הדברים. הוא מצא שהרצאותיך לא נגדו את החוק והתקשיר, מפני שאלה שכתו להתיתחן סמויים מסויים כוה. אבל המבקר המליץ על תיקונם, כך שלהבא יהיה ברור כי הדבר אסור בהחלט. מספקת זו של המבקר מהווה זכויות טכני, אך הרשעה גרופו על עניין. נדמה לי שלא היית צריך להשאיר לאחרימכן את הדברים תלויים באוויר. אילו נשאלתי, הייתי מיעץ לך להסיק מסקנה מעשית, בצורה של תרומה למטרה לאומית.